

POSTANOWIENIE

Kraków, 11 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. IX Gospodarczy w składzie:

sędzia SO Dariusz Pawłyszcz

protokolant a.s. Andrzej Myszewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Krakowie 11 grudnia 2015r. sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w B. przeciwko (...) Sp. z o.o. w W. o zapłatę 299.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od 14 kwietnia 2013r. na skutek wniosku syndyka masy upadłości pozwanej o stwierdzenie upadku zabezpieczenia

odmawia stwierdzenia upadku zabezpieczenia udzielonego postanowieniem z 23 sierpnia 2013r.

UZASADNIENIE

wyrok i jego prawomocność

Post. z 5 października 2015r. [k.319] SA w Krakowie uznał legitymację syndyka do złożenia wniosku o stwierdzenie upadku zabezpieczenia w sprawie zakończonej przed ogłoszeniem upadłości strony pozwanej.

Pozwany w terminie, w dniu 27 maja 2014r. [k.151] wniósł niepodpisaną apelację i w dniu 16 lipca 2014r. doręczono mu wezwanie do uzupełnienia braków i opłacenia apelacji [k.174]. Pozwany uzupełnił braki w dniu 28 lipca 2014r. [k.171] wnosząc jednocześnie o przywrócenie terminu. Wniosek o przywrócenie terminu nie został rozpoznany (prawdopodobnie przewodniczący wydziału przeoczył, iż braki zostały uzupełnione po terminie, sugerując się kopertą [k.170], którą pozwany usprawiedliwiał uchybienie terminowi poprzez wysłanie apelacji do nieistniejącego Sądu Rejonowego w Krakowie).

Apelacja pozwanego została odrzucona postanowieniem z 19 grudnia 2014r. [k.238]. Pozwany w terminie zaskarżył post. z 19 grudnia 2014r. i w dniu 5 lutego 2015r. upłynął mu termin do uiszczenia opłaty. W dniu 2 marca 2015r. została ogłoszona upadłość likwidacyjna pozwanego [k.257], a post. z 4 marca 2015r. [k.248] sąd odrzucił zażalenie pozwanego na postanowienie z 19 grudnia 2014r.

Postępowanie w przedmiocie skuteczności zażalenia na odrzucenie apelacji nie jest postępowaniem objętym hipotezą art. 174 § 1 p.4 K.p.c., gdyż nie dotyczy ono masy upadłości (nie dotyczy ani wierzytelności ani długu upadłego) - dotyczy prawa strony do obrony. Tym samym postanowienie z 4 marca 2015r. o odrzuceniu zażalenia na postanowienie z 19 grudnia 2014r. nie jest objęte hipotezą art. 174 § 2 K.p.c. W tej kwestii proceduralnej upadły zachował legitymację do zaskarżenia postanowienia z 4 marca 2015r. i wobec jego niezaskarżenia postanowienie to uprawomocniło się 20 marca 2015r. Dlatego post. z 2 kwietnia 2015r. [k.261] sąd na wniosek powoda stwierdził prawomocność wyroku.

Na podstawie art. 360 K.p.c. postanowienia sądu są natychmiast skuteczne. Brak jest podstaw do wyłączenia postanowienia o odrzuceniu apelacji od tej zasady. Zatem z chwilą podpisania postanowienia o odrzuceniu apelacji wyrok należy traktować jako prawomocny - odrzucony środek zaskarżenia nie wywołuje skutków prawnych (wyrok SN z 10 marca 1993r., I.CRN.19/93, OSN 93/11/205). Dlatego nawet ewentualny brak prawomocności post. z 19 grudnia 2014r. o odrzuceniu apelacji w nie stanowił przeszkody do złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. W razie ewentualnego późniejszego uchylecia postanowienia o odrzuceniu apelacji wyrok ponownie uważany jest za nieprawomocny. Uchylenie postanowienia o odrzuceniu apelacji wywołuje takie same skutki jak przywrócenie terminu do wniesienia apelacji.

Jeżeli jakieś postanowienie jest wyłączone z reguły natychmiastowej skuteczności, ustawa wyraźnie tak stanowi (np. art. 78 § 3, art. 521 § 1, 915 § 3 K.p.c. oraz art. 744 K.p.c. uzależniający upadek zabezpieczenia od prawomocności postanowienia o odrzuceniu pozwu lub umorzeniu postępowania). Co do postanowienia o odrzuceniu apelacji brak jest podstaw do wyłączenia go spod reguły natychmiastowej skuteczności. Ponieważ od chwili odrzucenia apelacji wyrok należało traktować jako prawomocny, sąd od 19 grudnia 2014r. mógł nadać wyrokowi klauzulę wykonalności, o ile powód złożyłby taki wniosek. Przeciwnie stanowisko pozwałoby odwlekać pozwanemu nadanie klauzuli w nieskończoność. Pozwany mógłby w terminie wieść nieopłacone zażalenie na odrzucenie apelacji, a następnie w terminie wnieść nieopłacone zażalenia na kolejne postanowienia o odrzuceniu poprzedniego zażalenia.

upadek zabezpieczenia

Uchwałą z 18 października 2013r. (III.CZP.64/13, www.sn.pl) SN uznał, że "upadek zabezpieczenia roszczenia pieniężnego następuje w terminie określonym w art. 754¹ K.p.c. liczonym od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego to roszczenie, chyba że sąd postanowi inaczej". W dwóch ostatnich akapitach SN wyjaśnił, że na wniosek uprawnionego, jeśli przewiduje on trudności z uzyskaniem tytułu wykonawczego w terminie określonym w art. 754¹ K.p.c., sąd może określić inną chwilę upadku zabezpieczenia. Wcześniej SN obszernie opisał różne sytuacje, gdy stwierdzenie, czy wyrok jest już prawomocny, może być trudne (przede wszystkim na skutek wnoszenia przez dłużnika dotkniętych brakami środków odwoławczych od orzeczenia merytorycznego i postanowień odrzucających środki odwoławcze).

Intencją uchwały z 18 października 2013r. było zapobieżenie upadkowi zabezpieczenia zanim wierzyciel będzie mógł uzyskać tytuł wykonawczy. W niniejszej sprawie sąd podziela argumenty, iż upadek zabezpieczenia nie może nastąpić, dopóki wierzyciel nie uzyska możliwości wszczęcia egzekucji. Jednakże nie jest właściwa zaaprobowana w uchwale droga w postaci możliwości antycypowania przez wierzyciela trudności w uzyskaniu klauzuli i wnoszenia na tę ewentualność o określenie w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia dłuższego terminu do upadku zabezpieczenia. Trudności w uzyskaniu klauzuli wykonalności są nieprzewidywalne przed ich wystąpieniem. Właściwą drogą jest postępowanie o stwierdzenie upadku zabezpieczenia, w którym to postępowaniu sąd może badać, czy wierzyciel miał możliwość zapobieżenia jego upadkowi. Sąd nie może stwierdzić upadku zabezpieczenia, jeśli wierzyciel nie miał możliwości uzyskania klauzuli i wszczęcia egzekucji.

W uchwale z 18 października 2013r. SN przedstawił kontrowersje co do terminu, w którym sąd może uznać swoje orzeczenie za prawomocne i nadać mu klauzulę. Niezależnie od rozstrzygnięcia tych kontrowersji interesy obydwu stron są należycie chronione dzięki temu, iż organy wykonujące zabezpieczenie roszczeń pieniężnych (komornik lub sąd wieczystoksięgowy) nie są uprawnione do stwierdzania upadku zabezpieczenia. Upadek zabezpieczenia na podstawie art. 754¹ K.p.c. stwierdza sąd, który wydał orzeczenie określone w tym przepisie i który jednocześnie jest wyłącznie uprawniony do rozpoznawania wniosków o nadanie temu orzeczeniu klauzuli wykonalności. Zatem wykluczone jest, aby sąd jednocześnie odmówił nadania klauzuli i stwierdził upadek zabezpieczenia. Nawet jeśli wierzyciel nie złoży wniosku o nadanie klauzuli przed złożeniem przez dłużnika wniosku o stwierdzenie upadku zabezpieczenia, to może złożyć wniosek o klauzulę natychmiast po otrzymaniu odpisu wniosku o stwierdzenie upadku zabezpieczenia. Oczywiście w takiej sytuacji sąd stwierdzi upadek zabezpieczenia, lecz jednocześnie nada także klauzulę wykonalności. Przy czym postanowienie o nadaniu klauzuli jest natychmiast skuteczne (z wyjątkiem z art. 1151² K.p.c.), a postanowienie o stwierdzeniu upadku zabezpieczenia raczej dopiero po uprawomocnieniu się (aczkolwiek kwestia, czy nieprawomocne postanowienie stwierdzające upadek zabezpieczenia może być podstawą uchylenia zajęcia lub wykreślenia hipoteki przymusowej należy do kompetencji komornika lub sądu wieczystoksięgowego).

Jak uzasadniono powyżej, powód mógł uzyskać klauzulę już 19 grudnia 2014r. z chwilą odrzucenia apelacji. Postanowienie z 19 grudnia 2014r. o odrzuceniu apelacji zostało doręczone powodowi 9 stycznia 2015r. [k.241] i powód powinien niezwłocznie wnieść o nadanie klauzuli, a następnie wnieść o wszczęcie egzekucji w celu zapobieżenia upadkowi zabezpieczenia. Jednakże zgodnie z dominującą w orzecznictwie praktyką nie nadaje się klauzuli przed

uprawomocnieniem się ostatniego z ciągu zażaleń pozwanego następujących po odrzuceniu apelacji. W typowej sprawie powodowi nie grozi upadek zabezpieczenia mimo niezłożenia wniosku o klauzulę niezwłocznie po odrzuceniu apelacji, gdyż sąd nie może stwierdzić upadku zabezpieczenia bez uprzedniego doręczenia wniosku pozwanego o stwierdzenie upadku zabezpieczenia powodowi. Otrzymanie takiego wniosku informuje powoda, że sam pozwany uważa wyrok za prawomocny, a tym samym już nie usprawiedliwia zwlekania ze złożeniem wniosku o klauzulę. Jednakże w niniejszej sprawie pozwany upadł po uprawomocnieniu się wyroku, lecz przed uprawomocnieniem się postanowienia o odrzuceniu apelacji pozwanego. Po ogłoszeniu upadłości pozwanego powód nie mógł już złożyć skutecznego wniosku o wszczęcie egzekucji. Ze względu na powszechną praktykę nienadawania klauzuli przed uprawomocnieniem się postanowienia o odrzuceniu apelacji (sprzeczną z art. 360 K.p.c.), sąd uznał niewszczęcie przez powoda egzekucji przed ogłoszeniem upadłości pozwanego w dniu 2 marca 2015r. za usprawiedliwione i dlatego na podstawie art. 754¹ § 1 K.p.c. oddalił wniosek syndyka o stwierdzenie upadku zabezpieczenia.